

Література

1. Земельний кодекс України від 18 грудня 1990 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 10. — Ст. 98.
2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 3-4. — Ст. 27.
3. Загальнодержавна програма формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 роки: Затв. Законом України від 21 вересня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 47. — Ст. 405.
4. Концепція збереження біологічного різноманіття: Затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 25. — Ст. 172.
5. Загальнодержавна програма розвитку водного господарства: Затв. Законом України від 17 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 25. — Ст. 172.
6. Загальнодержавна програма охорони та відтворення навколишнього природного середовища Азовського та Чорного морів: Затв. Законом України від 22 травня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 28. — Ст. 135.
7. Закон України про участь України в Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином, як середовища перебування водоплавних птахів від 29 жовтня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 50. — Ст. 279.
8. Порядок надання водно-болотним угіддям статусу водно-болотних угідь міжнародного значення: Затв. Постановою Кабінету Міністрів від 29 серпня 2002 р. // Офіційний вісник України. — 2002. — № 36. — Ст. 40.
9. Постанова Кабінету Міністрів України про заходи щодо охорони водно-болотних угідь, що мають міжнародне значення, від 23 листопада 1995 року.
10. Постанова Кабінету Міністрів України про затвердження структури, змісту та порядку ведення паспорта водно-болотного угіддя міжнародного значення від 20 січня 2003 року.

УДК 351.777.61(477)

*В. О. Юрескул***ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ОКРЕМОГО
ЗБИРАННЯ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ НАСЕЛЕННЯМ**

Тверді побутові відходи — це відходи, які утворюються в процесі життя та діяльності людини і накопичуються у житлових будинках, закладах соціально-культурного побуту, громадських, навчальних, лікувальних, торговельних та інших закладах і не мають подальшого використання за місцем їх утворення [1].

Відповідно до Закону України «Про відходи» від 5 березня 1998 року основними напрямками державної політики у сфері поводження з відходами є такі: зведення до мінімуму утворення відходів, забезпечення комплексного використання матеріально-сировинних ресурсів, сприяння максимально можливій утилізації відходів шляхом прямого повторного чи альтернативного використання ресурсно-цінних відходів [2].

Користь розподілу твердих побутових відходів населенням виявляється, зокрема, в такому: не потрібно буде витратити значні кошти на закупівлю та використання складних технологій розподілу відходів; зменшиться навантаження на полігони твердих побутових відходів; зберігатиметься значна кількість

природних ресурсів; поліпшиться екологічний стан територій та ін.; в рішенні проблеми прийматимуть безпосередню участь саме ті, хто її створює; подібна схема здатна сприяти підвищенню рівня екологічної культури серед населення, створити стимули для зменшення кількості відходів; здійснюватиметься забезпечення вітчизняного товаровиробника дешевою сировиною.

Досить узагальнено визначено обов'язки громадян у сфері поводження з відходами. Згідно з Законом України «Про відходи», громадяни України, іноземці та особи без громадянства зобов'язані дотримуватися вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів у сфері поводження з відходами, вносити в установленому порядку плату за користування послугами підприємств, установ та організацій, що займаються збиранням, зберіганням, перевезенням, знешкодженням, видаленням і захороненням відходів, виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством, щодо запобігання забрудненню навколишнього природного середовища відходами. Конкретно визначені зобов'язання в перспективі мають полегшити сприйняття своїх обов'язків населенням.

У ст. 41 Закону України «Про охорону навколишнього середовища» [3] передбачені такі економічні заходи забезпечення охорони навколишнього природного середовища, як встановлення лімітів на утворення і розміщення відходів, встановлення нормативів збору і розмірів зборів на утворення і розміщення відходів та інші види шкідливого впливу, надання підприємствам, установам і організаціям, а також громадянам податкових, кредитних та інших пільг при впровадженні ними маловідхідних технологій, здійсненні інших ефективних заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, відшкодування в установленому порядку збитків, завданих порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

У ст. 38 Закону України «Про відходи» передбачаються організаційно-економічні заходи щодо забезпечення утилізації відходів і зменшення обсягів їх утворення, а саме лімітування обсягів утворення та розміщення відходів, встановлення нормативів плати та розміру платежів за розміщення відходів із диференціацією платежів залежно від рівня небезпеки відходів та цінності території, надання в установленому законодавством порядку податкових, кредитних та інших пільг суб'єктам підприємницької діяльності, які здають відходи як вторинну сировину та займаються збиранням і заготівлею таких відходів, визначення пріоритетів щодо фінансування за державним контрактом підприємств, що впроваджують маловідхідні технології, обробляють і утилізують відходи, цільове фінансування науково-дослідних робіт з конкретних проблем утилізації відходів і зменшення їх утворення, надання можливості залишати частину коштів від платежів за розміщення відходів на фінансування заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення тощо.

Отже, в законодавстві закріплено основні можливі шляхи економічного стимулювання раціонального поводження з твердими побутовими відходами, але вони потребують впровадження докладного механізму їх реальної реалізації в сфері, що розглядається.

Важливим є грамотне поєднання національного, регіонального та місцевого

рівнів правового регулювання. Проблема поводження з твердими побутовими відходами має національний рівень, на цьому рівні і юридична сила нормативних актів більша, і акумулюється більше коштів для реалізації того чи іншого заходу, і є можливість передбачити особливості поводження з тими чи іншими відходами, фізичні та хімічні властивості яких навряд чи змінюватимуться в межах країни, встановити додаткове оподаткування або різноманітні пільги, пільгові кредити та ін., тобто встановити загальні вимоги, з урахуванням яких повинні будуть розроблятися підзаконні нормативні акти.

У даний час правове врегулювання впровадження схеми окремого збирання твердих побутових відходів населенням, на жаль, залишає бажати кращого: більша частина посилань на необхідність впровадження подібної схеми знаходиться лише в програмних документах, законодавство містить узагальнений підхід, без визначення конкретики, без розроблення дієвого механізму його реалізації. Важливим є комплексний підхід до вирішення проблеми, добре науково обґрунтований та відкоригований на практиці.

Література

1. Про затвердження Правил падання послуг із збирання та вивезення твердих і рідких побутових відходів: Паказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 21.03.2000 р. // Офіційний вісник України. — 2000 — № 31. — Ст. 1321.
2. Про відходи: Закон України від 5 березня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 36–37. — Ст. 242.
3. Про охорону павколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 41. — Ст. 546.

УДК 349.412(477+498)

А. Г. Арнаут

СПІВВІДНОШЕННЯ НАРОДНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ ТА ПУБЛІЧНОЇ ВЛАСНОСТІ В РУМУНІЇ

Однією з визначальних характеристик права власності взагалі та права власності на землю зокрема є форми власності. Згідно з Конституцією України та Земельним кодексом, в Україні існують три форми власності на землю: державна, комунальна та приватна, тоді як Конституція Румунії та інші нормативно-правові акти встановлюють дві форми власності на землю: публічну та приватну. З цього приводу один з провідних учених у галузі земельного права П. Ф. Кулинич пише, що публічна і приватна власність є основою земельних відносин країн з ринковою економікою і саме такий підхід до структури форм земельної власності реалізований у Конституції України. На його думку, в Україні конституційно встановлено дві форми земельної власності, а саме: публічну (суспільну), яка охоплює державну і комунальну власність, та приватну, яка охоплює власність фізичних осіб і недержавних юридичних осіб [1, 62–63].

© А. Г. Арнаут, 2007